

Bernt Lindqvist
f.d. förbundsjurist

Förbundsstyrelsen Jägarnas Riksförbund

Cirkeln är sluten!

I slutet av augusti 2005 blev jag med omedelbar verkan avskedad som Jägarnas Riksförbunds förbundsjurist. Avskedandet föregicks av den mest kränkande utskällning jag upplevt under mina händelserika 75 levnadsår. I högtalartelefon på förbundskansliet förklarade förbundsordföranden Conny Sandström att jag orsakade förbundet stor och allvarlig skada och att jag enbart agerade för mina egna personliga intressen. Med detta fick jag med omedelbar verkan sparken som förbundsjurist. Den enda förklaringen jag fått till den brådstörtade avpolletteringen som förbundsjurist var att jag hjälpt ett länsdistrikt att utforma en skrivelse, samt att jag i övrigt saboterat förbundsverksamheten genom "att skämma bort" medlemmarna med långtgående hjälp och stöd då de drabbats av olika former av rättsliga problem. Under de mer än 50 år jag ställt mina tjänster till förbundets förfogande, har jag alltid ansett att sådan hjälp och medlemsservice varit en av förbundets huvuduppgifter. Detta synesätt tycks inte längre gälla inom Jägarnas Riksförbund.

Då jag vid tidpunkten för avskedandet hade lovat förhållandevis många förbundsmedlemmar hjälp och stöd i olika problemsituationer, såg jag ingen annan utväg än att skriva på det "nödavtal" som framlades och som tillfälligt skulle ge mig möjlighet att inte svika de som jag redan lovar hjälp. Det klargjordes samtidigt att "jag inte hade något annat val". Ytterligare en orsak till att jag tillfälligt godtog att försöka fullfölja de åtaganden jag redan gjort mot enskilda förbundsmedlemmar, var att jag var på väg att läggas in på sjukhus för en omfattande canceroperation. Att i den situationen få sparken, och en grovt kränkande utskällning ringande i öronen, kändes onekligen som en oväntad uppmuntran i samband med den förestående canceroperationen. För undvikande av missförstånd vill jag i detta sammanhang notera att det är Mats Görling som möjliggjort att jag kunnat fortsätta att lämna råd och hjälp till förbundets medlemmar under den senaste fyraårsperioden.

Då jag fram till årsskiftet med viss möda, delvis från sjuksängen, kunde fullfölja de direkta åtaganden gentemot hjälpsökande förbundsmedlemmar jag utlovat, betraktar jag mig nu löst från det nödavtal (slavavtal?) jag ansåg min nödsakad att tillfälligt godtaga då jag fick sparken i slutet av augusti 2005. Som exempel kunde jag hjälpa en medlem att få licens på ett gammalt arvegods och två andra att återfå sin beslagtagna vapen och licenser.

Med beaktande av de grovt kränkande beskyllningar förbundsordföranden Conny Sandström tillvitat mig, finner jag anledning att göra en kortfattad resumé av den "skadliga" verksamhet som jag medverkat i för Jägarnas Riksförbund.

Medlem i förbundet blev jag den 16 maj 1941, genom bekantskap med några av Jägarnas Riksförbunds grundare. Medverkade som hjälpreda till förbundsledningen från senare delen av 1940-talet. Vid förbundskongressen 20-21 augusti 1960 avled förbundssekreteraren under tragiska och dramatiska omständigheter. Förbundssekreteraren var förbundets ende administratör med ansvar för både förbundsverksamheten och tidningen Jakt och Jägare. Kongressen upplöstes i kaos och ett "förtroenderåd" tillsattes. Efter intensiv övertalning, åtog jag mig att ta hand om förbundsexpeditionen och tidningsadministrationen. Jag började på måndagsmorgon efter kongressen.

Veckoschemat var från måndagsmorgon till fredag kväll, ofta även lördag. I helgerna åkte jag hem och hämtade en matlåda som skulle räcka för kommande vecka. Någon sängplats var inte möjlig att ordna på förbundsexpeditionen, varför jag sov några timmar under nätterna liggande på gångmattan mellan skrivbordet och bokhyllan. Då förbundet helt saknade tillgångar och hade stora skulder, var ingen ersättning för varken arbete eller resor att ens tänka på. Allt arbete var helt ideellt och även en del av förbundets kostnader fick tas ur den egna plånboken.

Vid förbundskongressen 1962 fanns ingen kandidat till förbundsordförandeposten. Efter mycken övertalning från kongressombuden, lovade jag slutligen att åtaga mig uppdraget för en tvåårsperiod. Då jag lämnade ordförandeposten var förbundets alla skulder betalda och det fanns en liten kapitalreserv på förbundets bankkonto. Självklart hade jag ingen ersättning av något slag fram tills jag lämnade ordförandeposten 1964.

Efter fyra år var förbundet återigen konkursmässigt. Räddningen blev samgåendet 1968 med Förbundet Landsbygdens Jägare, som hade lite pengar i sin kassa. Kort tid efter samgåendet kom den nya förbundsledningen och bad om hjälp. Jag inredde då en kontorslokal med nödvändig utrustning i anslutning till min bostad. Den 4 januari 1971 blev jag formellt anställd som förbundsjurist, självklart utan ersättning för arbete eller uppkomna kostnader som resor, telefon, porto m.m. Kontorslokalen med värme, elström m.m. har jag tillhandahållit helt gratis för förbundsverksamheten fram till i dag. Under 1970-talet arbetade jag tidsmässigt minst heltid helt utan ersättning. Sedan förbundet fått sitt första årsbidrag ur jaktvårdsfonden 1979, erhöll jag en mindre månadslön som närmast motsvarade deltid för en kontorist. I mars 1977 hade jag tillskapat landets första samlade jaktlagstiftning som fick boksiteln "Jakt enligt lag". Detta gjorde jag helt ideellt. Då förbundet inte hade råd att trycka och lagervålla denna bok, förhandlade jag med LT:s förlag som gick in som förläggare och samtidigt betalade förbundet en ansevärd summa pengar och därtill en gratisupplaga på 1 000 ex. för förbundets egna behov och internförsäljning. I förbigående kan vidare nämnas att jag 2004 lät förbundet få hälften av det arvode som jag fick av domstolsverket som offentlig försvarare i det riksrekanta "Gräsövargsmålet" i tingsrätt och hovrätt. Dessa exempel nämner jag mot bakgrund av Conny Sandströms påståenden att jag "enbart agerar för mina egna intressen".

Några exempel på jaktpolitiska händelser där jag medverkat under det senaste halvsekllet kan också nämnas. År 1955 medverkade jag då "1955 års omarbetade älgbetänkande" med totalreglerad älgjakt stoppades. 1961 ändrade jägareförbundet den runda ringen på älgfiguren till en trekant, varpå jägareförbundet omedelbart fick polismyndigheterna att stoppa Jägarnas Riksförbunds älgpskytteprov med motiveringen att dessa inte var identiskt lika med jägareförbundets. Efter en uppvaktning hos dåvarande statsrådet Rune Johansson godkände regeringen Jägarnas Riksförbunds älgmärkesprov, ett godkännande som står sig än i dag. Med detta har också grunden till att den runda ringen på älgfiguren blev trekantig fått sin förklaring.

1974 lämnade jägareförbundet, dåvarande domänstyrelsen och det nytilkomna naturvårdsverket en gemensam framställning till regeringen om helt reglerad älgjakt. Varpå regeringen skrev en proposition om helt reglerad älgjakt på förslagsställarnas underlag. Innan denna "älgpropp" gick på lagrådsremiss, kontaktade regeringens jaktpolitiskt sakkunnige, som var s-riksdagsmannen Sven Lindberg från Hammarstrand, mig informellt och bad att jag skulle granska innehållet i "proppen" och bakomliggande sakuppgifter.

Därvid kunde jag omgående konstatera att den förslagsgivande "trojkan" lämnat ett flertal osanna uppgifter och påståenden. Några dagar senare blev jag ombedd att infinna mig hos dåvarande jordbruksministern Svante Lundkvist för att redovisa de faktiska förhållandena. Detta medförde att Svante Lundkvist omedelbart stoppade den färdigtryckta älgproppen, samt frågade om jag hade möjlighet att utforma ett förslag till ändamålsenligt älgjaktssystem. På två veckor utformade jag förslaget till "Samordnad älgjakt", med bl.a. A-licenser, generella älgjaksområden, länsälgnämnder med lika representation för jägareförbundet och JRF-LJ, lokala samråd m.m. Förslaget blev en ny älgjaksproposition, som beslutades av riksdagen med en rösts övervikt. Den samordnade älgjakten visade sig så framgångsrik, att 1982 fälldes hälften av alla världens älgar i Sverige, som bara utgör 1 % av älgens globala utbredningsområde. Den samordnade älgjaksmodellen har inneburit att alla landets markägare, stora som små, haft sin rätt och möjlighet att jaga älg på egen mark under ytterligare 30 år fram till i dag.

I juni 1977 lämnade naturvårdsverket ett förslag till regeringen om "kompetensprov för jägare". Enligt naturvårdsverkets förslag skull dessa prov helt handhas av jägareförbundet. Då jag kände dåvarande jordbruksministern Anders Dahlgren tog jag omedelbart kontakt med honom och fick stöd för att JRF-LJ skulle få samma rätt och status som jägareförbundet i fråga om provverksamheten. Att regeringsbeslutet saboterades under ett antal år av naturvårdsverket är en annan historia.

Den 24 mars 1977 tillsatte regeringen en jaktutredning som fick namnet Jakt och Viltvårdsberedningen som under 6 år avlämnade 7 delbetänkanden samt huvudbetänkandet SOU 1993:21. Utredningen bestod av 15 personer, där 14 hade full lön från sina arbetsgivare under utredningsarbetet. Detta uppmärksammades av Anders Dahlgren som fann det vara otillständigt att jag som JRF-LJ:s representant i utredningen skulle vara utan ersättning och stå för de egna kostnaderna. Problemet var att riksdagen år efter år, med betydande majoritet, avslagit enskilda riksdagsmotioner om anslag ur jaktvårdsfonden till JRF-LJ:s löpande verksamhet. Anders Dahlgren föreslog då att jag skulle försöka hitta "ett kryphål" att kunna kringgå de negativa riksdagsbesluten som låste regeringen i anslagsfrågan. Den stora insatsen med utformningen av den samordnade älgjakten 1975 och den påföljande riksomfattande informationsinsatsen från JRF-LJ sida, döpte Anders och jag i samråd till projektet samordnad älgjakt. Då riksdagen endast behandlat frågan om bidrag till löpande verksamhet, fanns inget hinder för regeringen att bevilja ett särskilt "projektbidrag" för utfört arbete. Detta historiska prejudikat gav förbundet en engångsersättning på 100 000 kr, Samtidigt blev det grunden för att riksdagen kommande år skulle anse sig nödsakade att ge förbundet årliga bidrag, som från början blev 150 000 kr, men i dag växt till drygt 5 000 000 kr.

I slutbetänkandet 1983 föreslog Jakt och viltvårdsberedningen att helt reglerad älgjakt skulle införas, vilket inte var förvånande då 11 av 15 i utredningen mer eller mindre representerade Svenska jägareförbundet. Det särskilda yttrande med bl.a. statistiska redovisningar som jag lämnade i betänkandet SOU 1983:21, användes sedan vid riksdagens behandling av dessa frågor. Mot alla odds föll utredningsförslaget och landets torpare och bönder kunde fortsätta att jaga älg på sina egna marker, om än med lite ökad byråkrati i bakgrunden. Särskilt viktigt var att utredningsförslaget om att regeringen skulle få befogenhet att sätta arealgränser föll. Utredningens förslag byggde på den tyska modellen, där det fordrades 75 ha för en markägare att själv jaga (skjuta en kråka på ladugårdsbacken) på sin fastighet, medan arealgränsen för en jaktarrendator skulle vara minst 250 ha för att få jaga.

Det var inte lätt att vara ensam mot en kompakt övermakt i huvudutredningen och till denna knutna arbetsgrupper. "Övermakten" hade haft "förmöten" och läst in och enats om allt som skulle behandlas. Ofta fick jag inte del av dessa "pappersluntor" förrän jag fick mitt ex på bordet vid sammanträdestillfället. Att både hinna med att läsa hundratals sidor text och samtidigt följa med pågående sammanträdesdebatt kan ha sina problem. Huvudsaken var ändå att slutresultatet blev bättre än vad jag, och tiotusentals jägare i landet, vågat hoppats.

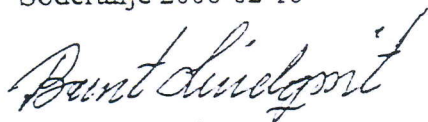
Utredningen Jaktens villkor (Ulla Petterssons utredning) blev en stor framgång för JRF-LJ. Av vad som var möjligt fick JRF-LJ igenom 100 % av sina förslag och yrkanden. Att sedan regering och riksdag i efterhand "tafsade" en del i utredningsförslagen är bara att beklaga.

Rovdjursutredningen gav uppskattningsvis 95 % av de förslag och yrkanden som JRF-LJ ansåg möjliga att driva i detta sammanhang. Återigen har regeringen och riksdagen varit framme och smulat sönder en utredning som skulle gett en klar förbättring.

Slutligen har jag funderat över vad jag skall göra med de c:a 10 ton papper, i form av skrivelser, tidskrifter m.m. som jag av eget intresse samlat under de gångna 65 åren. Då allt gammalt som berör förbundets tidigare verksamhet saknar värde och skall raderas bort, blir väl följden att både förbundets och en stor del av den svenska jaktens historia följer mig i graven.

Jag skall inte betunga detta "axplock" av historik med ytterligare redovisningar. Då loppen för min del nu är slutkört, får jag nöja mig med de minnen och upplevelser som varit. För min egen del har alltid förbundet och rättvisefrågorna känts som en livsuppgift. När jag ser tillbaka på de tider som flytt, känner jag trots allt en tillfredsställelse av att ha varit med om att försvara rättssäkerheten för främst de svagaste grupperna av landets jägare och markägare. Andra må ta heder och ära av mig och det jag trots allt uträttat under de 65 år jag varit medlem i Jägarnas Riksförbund. Jag började från noll 1941 och 2006 är jag nu tillbaka i nolläge. Därmed är cirkeln sluten.

Södertälje 2006-02-16


Bernt Lindqvist